

Ze świata Tazbira ●●●●●○

Janusz Tazbir, **Pokuszenie historyczne. Ze świata szabel i kontuszy**,

Oficyna Wydawnicza Stopka, Łomża 2011, s. 294

Dwadzieścia osiem esejów i studiów, poprzedzonych krótką przedmową i opatrzonych bardzo ciekawym, esencjonalnym posłowiem Piotra Kowalskiego, składa się na tę starannie wydaną (dobry papier, twarda oprawa) książkę jednego z najwybitniejszych i najciekawszych polskich historyków.

Janusza Tazbira – jak stwierdza w przedmowie – interesowały w doborze tekstów „przede wszystkim dwa problemy: kształtowanie się polskiej świadomości narodowej oraz ciągłość pewnych wątków dziejów Rzeczypospolitej i jej mieszkańców”. Autor ma nie tylko imponującą wiedzę, umiejętność syntezy i znakomity język, ale również swobodnie porusza się po różnych epokach, nie wykluczając i czasów nam współczesnych. W tym tomie nie ma zdań zbędnych, wawowania tekstu, by pokazać erudycję autora. Jest natomiast cały czas świadomość, że trzeba czytelnika zainteresować i pobudzić do myślenia. Temu służyć

ma język, precyzja wywodu, liczne anegdoty ubarwiające tekst.

Na tle produkcji historycznej zdominowanej przez opasłe nudziarstwa, które nie interesują nawet autorów, teksty prof. Tazbira stanowią oazę nadziei, że pisanie o historii może być fascynującą przygodą intelektualną. Profesor ma wyraziste poglądy, lecz czytelnikowi ich nie narzuca, pozwalając mu

na podstawie rzetelnie przedstawionego materiału na wyciąganie własnych wniosków.

Autor posłowania zwraca uwagę, że historycy, jak wszyscy, „są zawsze mocno osadzeni w standardach wyobraźni potocznej, dlatego często wikłają się w różne współczesne spory, które – czasem nieopatrnie – fałszują nasze dzieje. Gdy jednak nie podejmują próby zrozumienia swoich ograniczeń, gdy myślą swoje prokuratorskie funkcje z działaniem historycznym, zaczynają kulturze przynosić więcej szkody niż pożytku”.

ANDRZEJ GARLIKI